

Этика және саясат

КпЕ Publishing-те біз жариялағанның бәрі этикалық және белгіленген саясат пен принциптерге сәйкес келетініне көз жеткіземіз:

- Жарияланымдар этикасы комитеті (COPE) <https://publicationethics.org/>
- Ғылыми редакторлар кеңесі (CSE) <https://www.councilscienceeditors.org/>
- Еуропалық ғылыми редакторлар қауымдастығы (EASE) <https://ease.org.uk/>
- Халықаралық медициналық журнал редакторлары комитеті (ICMJE) <https://www.icmje.org/>
- Дүниежүзілік медициналық редакторлар қауымдастығы (WAME) <https://www.wame.org/>

Біз барлық авторларымыздан келесі стандарттарды сақтауды сұраймыз:

Авторлық және корреспондент-авторлар

Автор - бұл зерттеу тұжырымдамасына немесе дизайнына, деректерді жинауға және түсіндіруге, мақаланы құрастыруға немесе маңызды интеллектуалды мазмұнды қайта қарауға және жұмыстың түпкілікті бекітілуіне айтарлықтай үлес қосқан адам.

- Журнал авторлық және жасанды интеллект құралдары бойынша COPE нұсқауларын ([COPE's Guidelines on Authorship and AI Tools](#)) орындайды және мақаланың авторы ретінде жасанды интеллект құралын қарастырмайды. Қолжазбасын жазу, мақаланың кескіндерін немесе графикалық элементтерін жасау немесе деректерді жинау және талдау үшін жасанды интеллект құралын пайдаланатын авторлар мақаланың "материалдар мен әдістер" (немесе соған ұқсас) бөлімінде жасанды интеллекттің қалай және қандай құралы қолданылғанын нақты көрсетуі керек. Авторлар қолжазбасының мазмұнына, соның ішінде жасанды интеллект құралымен жасалған бөліктерге толық жауап береді және осылайша жариялау этикасын бұзғаны үшін жауап береді.

- **Авторлық өзгерістер:** WKMJ авторлық өзгерістерге арналған COPE нұсқауларын сақтайды - Жарияланар алдында ([COPE's Guidelines for Changes in Authorship – Before Publication](#)) - бұған толықтырулар, жоюлар және мақалада авторлардың көрсетілу ретіндегі өзгерістер кіреді. Сұраулар корреспондент-автордан өзгерістерді түсіндіре отырып түсуі керек. Авторлықтың кез келген өзгеруі барлық авторлардың келісімін талап етеді.

- Өз жұмысын қарауға жіберу арқылы авторлар жұмыстың бар авторлық құқықты бұзбайтынына жеке кепілдік береді.

- Барлық авторлар зерттеудің барлық бөліктері үшін толық жауапкершілікті өз мойнына алады және қолжазбаның тұтастығына, объективтілігіне және жарамдылығына және ондағы қорытындыларға қатысты кез келген сұрақтарды тергеуге және шешуге міндеттенеді. Қолжазбаны редакциялау процесіне қатысатын барлық авторлар мен адамдарға *авторлық даулар бойынша COPE нұсқауларымен* ([COPE's Guidelines on Authorship Disputes](#)) танысуға кеңес береміз.

- Корреспондент-Автор қолжазба қабылданғанға дейін барлық ұсынылған материалдарды және қайта жіберулерді өңдеуге, қолжазбаның кез келген аспектісіне және оның қорытындыларына қатысты жарияланғаннан кейінгі кез келген сұрақтарға

жауап беруге және барлық авторлардың атынан ресми құжаттарға олардың рұқсатымен қол қоюға келіседі.

Аффилиация

Ғылыми мақалалар үшін "аффилиация" бағанында хабарланатын зерттеу жүргізілген және/немесе мақұлданған мекеме (мекемелер) көрсетілуі тиіс. Ғылыми емес мақалалар үшін "аффилиация" бағанында қазіргі уақытта әрбір автор байланысты мекеме (мекемелер) көрсетілуі керек.

Қайталанатын Жарияланымдар және өзін-өзі плагиат

Ұсынылған кез-келген қолжазба қазіргі немесе ұқсас түрде басқа жерде жарияланбаған түпнұсқа шығарма болуы керек.

- Егер қолжазбаның едәуір бөлігі басқа жерде жарияланған болса, онда журнал редакторына оны қайта пайдалануға рұқсат берілуі керек және бұл жаңа жұмыста расталуы керек және жіберілген кезде журнал редакторына айтылуы керек.

- Ұсынылған кез-келген қолжазба қазіргі уақытта басқа журналда немесе баспада қаралмауы керек. Бұл алдын ала басып шығаруды (препринт) автордың веб-сайтына немесе алдын ала басып шығару мұрағатына орналастыруды қамтымайды.

- Диссертацияға негізделген қолжазбалар үшін диссертацияның мазмұны журнал стилінің нұсқаулығына сәйкес қайталануы керек. Егер диссертация жарияланған болса, автор бұл туралы журнал редакторына хабарлап, баспагерден рұқсат алуы керек.

- Авторлар ақпаратты пайдаланатын кез келген алдыңғы жұмысты мойындау және дәйексөз келтіру арқылы өзін-өзі плагиаттан аулақ болу керек.

Деректердің ашықтығы

Зерттеу барысында нақты түсінуді, тексеруді және қайталауды жеңілдету үшін авторларға қолжазбада айтылған барлық деректер мен көмекші материалдардың нақты есебін жүргізуді ұсынамыз.

Алдын ала басып шығару (препринт) саясаты

WKMJ зерттеу нәтижелерін алдын ала басып шығару серверлері арқылы бөлісуді қолдайды және біздің авторларға өз мақаласының алдын ала басып шығаруын бөлісуге рұқсат етіледі.

Авторлар қолжазбасының алдын ала басып шығару нұсқасын тарату кезінде авторлық құқықты бермеуі немесе қайта бермеуі немесе оны эксклюзивті лицензия бойынша қолжетімді етпеуі керек (яғни алдын ала басып шығару ашық қолжетімді болуы керек).

WKMJ авторлар алдын ала басып шығару процесінде өз жұмыстарына авторлық құқықты сақтаған жағдайда, бұрын алдын ала басып шығару ретінде қол жетімді мақалаларды қабылдайды. Алайда, бұл журналға жіберілмес бұрын болуы керек еді, ал автор журналға жіберу кезінде алдын-ала басып шығарудың бар екендігі туралы хабарлауы керек.

Журналдың шолуы кезінде қолжазбаны алдын ала басып шығару серверіне жіберу мүмкін емес.

Рецензияланғаннан кейін түзетілген қолжазбаны мақаланы қабылдау немесе қабылдамау туралы шешім қабылданғанға дейін рецензияланғаннан кейін алдын ала басып шығару серверіне жіберу мүмкін емес.

Егер қолжазба қабылданбаса, автор оны алдын ала басып шығару серверлеріне жібере алады. Алайда, егер мақала жариялауға қабылданса, автор Бұл нұсқаны алдын-ала басып шығару серверлеріне жібере алмайды (бірақ зияткерлік меншіктің басымдығы мен қорғалуын қамтамасыз ету үшін автор осы кезеңде алдын-ала басып шығару серверіне алдын-ала қарау үшін мақаланың нұсқасын жібере алады).

Журнал жариялауға қабылданған жағдайда, алдын ала басып шығару нұсқасы соңғы жарияланған мақаламен байланысты болуы керек.

Автор жазбаның жарияланған нұсқасына сілтеме алдын ала басып шығару серверінің веб-сайтына қосылғанына көз жеткізу үшін алдын ала басып шығару серверімен байланысуды қамтамасыз етеді. Соның ішінде:

- жазба нұсқасына сілтеме жасау туралы мәліметтер (WKMJ-де жарияланған)
- жазба нұсқасына сілтеме (WKMJ-де жарияланған нұсқа үшін DOI көмегімен)
- келесідей тұжырымдамамен:

"Бұл автордың **[ЖУРНАЛДЫҢ АТАУЫ]** журналына жіберген мақаланың шолуға немесе редакциялауға дейінгі нұсқасы. Knowledge E Publishing қолжазбаның осы нұсқасындағы немесе одан алынған кез келген нұсқадағы қателіктер мен олқылықтар үшін жауап бермейді. Жазбаның нұсқасы онлайн режимінде қол жетімді **[толық DOI]** **[Тақырып өзгергенін және жаңа атауды осында көрсетіңіз]"**

Адамдар мен жануарларды зерттеу

Адамдарды немесе жануарларды зерттеу үшін институционалдық немесе жергілікті Бақылау кеңесінің мақұлдауын алу қажет. Бұл ақпарат, Бақылау кеңесінің атауы және мақұлдау нөмірлері/кодтары қолжазбада көрсетілуі керек.

- Адамдарға қатысты зерттеулер *Хельсинкидегі адамдарға қатысты медициналық зерттеулердің этикалық принциптері туралы декларацияға* ([Declaration of Helsinki Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects](#)) сәйкес келуі керек. Зерттеудің барлық қатысушыларына зерттеу мақсаттары және араласудың кез келген ықтимал теріс салдары туралы хабарлау қажет. Барлық қатысушылардан жазбаша хабардар етілген келісім де алынуы тиіс.

- Жануарларға қатысты зерттеулер *Ұлттық денсаулық сақтау институтының зертханалық жануарларды күту және пайдалану жөніндегі нұсқаулығына* ([National Institutes of Health Guidance For the Care and Use of Laboratory Animals](#)) сәйкес жүргізілуі керек.

- Адамдарға немесе жануарларға қатысты зерттеулер жүргізуге рұқсат институционалдық немесе жергілікті Бақылау кеңесінен алынуы керек. Бұл ақпарат, сараптамалық кеңестің атауы және мақұлдау нөмірлері/кодтары қолжазбада көрсетілуі керек.

- Этикалық ойлар "Әдістер" бөлімінде қарастырылуы керек және журнал тиісті құжаттарды сұрау құқығын өзіне қалдырады.

Клиникалық зерттеулер

Медициналық журнал редакторларының халықаралық комитетінің ICMJE ([International Committee of Medical Journal Editors \(ICMJE\)](#)) мәліметтері бойынша, клиникалық сынақ

"денсаулыққа әсер етуді бағалау үшін денсаулыққа байланысты бір немесе бірнеше араласулар үшін адам қатысушыларын немесе адамдар тобын перспективалы түрде тағайындайтын кез келген ғылыми зерттеу" болып табылады.

- Клиникалық зерттеу авторлары өз зерттеулерін ICMJE немесе Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы мойындаған сынақ тізілімдерінің бірінде алдын ала тіркеуге міндетті.

- Зерттеудің тіркеу нөмірі мен сынақ тізілімінің атауы қолжазбада көрсетілуі керек.

- Медицина ғылымдары рандомизацияланған сынақ нәтижелері туралы есепті ұсыну шарты ретінде толтырылған CONSORT 2010 бақылау тізімін және блок-схеманы талап етеді. Олар үшін шаблондарды *CONSORT веб-сайтынан* ([CONSORT website](#)) табуға болады, онда параллель топтардағы екі сынақтан басқа әртүрлі конструкциялар мен деректер түрлеріне арналған бірнеше CONSORT бақылау тізімінің кеңейтімдері сипатталған. Кем дегенде, сіздің мақалаңызда бақылау тізімінің әр элементінің мазмұны көрсетілуі керек. Осы негізгі есеп беру талаптарын орындау сынақ есебінің құнын айтарлықтай арттырады және оның кейінгі жариялау мүмкіндігін арттыруы мүмкін.

Шолу

WKMJ *Рецензенттерге арналған жариялау этикасы комитетінің этикалық нұсқауларын* ([Ethical Guidelines of Peer Reviewers by the Committee on Publication Ethics](#)) орындайды. Журнал қолжазбалардың қабылдануына кепілдік бермейді. Рецензиялау процесінің тиімділігі журналдың көрсеткіштерінің бірі болғанымен, шешімнің белгілі бір мерзімде қабылданатынына кепілдік жоқ.

- WKMJ кем дегенде екі тәуелсіз сыртқы шолушының қатаң қос соқыр шолу үлгісін пайдаланады. Қос соқыр шолу процесі авторлардың да, рецензенттердің де процесс барысында бір-бірінің жеке басын білмейтінін білдіреді. Рецензиялау процесі жарияланғанға дейін жүргізіледі және журналдың көмегімен жүзеге асырылады.

- Редакторлар рецензенттер мен авторлар арасындағы барлық өзара әрекеттесулерде делдал ретінде әрекет етеді. Шолулар журналға тиесілі және жарияланбайды. Бас редактор жариялау процесінің академиялық сапасына, оның ішінде қабылдау туралы түпкілікті шешімдерге, шақырылған редакторлар мен арнайы шығарылымдардың тақырыптарын, сондай-ақ редакциялық алқаның жаңа мүшелерін бекітуге жауапты.

- Рецензенттер зерттеу немесе манипуляция кезінде орынсыз мінез-құлықтың кез келген белгілері туралы хабарлайды және кез келген орынсыз мінез-құлық туралы мәлімдемелерді тергеуде журналға қолдау көрсетеді деп күтілуде. Рецензенттердің есептеріне сүйене отырып, журнал мақаланы қабылдамауды, кішігірім немесе маңызды жақсарту ұсыныстарымен қайтаруды, басқа журналға жіберуді немесе қабылдауды шешеді.

Плагиат

WKMJ плагиаттың кез-келген түріне, соның ішінде өздігінен жарияланған жұмыстарға, жарияланған және жарияланбаған материалдарға, суреттерге, мәтіндерге және веб-сайттардан жүктеулерге жол бермейді.

- Журналға енгізілген барлық қолжазбалар [iThenticate](#) қолдайтын *Айқас сілтемелердегі ұқсастықты тексеру* ([Crossref Similarity Check](#)) арқылы плагиатқа тексеріледі.

- Біз авторларға қолжазбада қолданылатын кескіндерді өзгертпеуге немесе манипуляцияламауға кеңес береміз, әсіресе өзгерістер нәтижелерді бұрмалауға немесе манипуляциялауға әкелуі мүмкін.

- Жалған нәтижелер теріс қылықтар туралы мәлімдемелерді мұқият тексеруден кейін теріске шығаруы мүмкін.

- Кез-келген формада плагиат бар қолжазбалар қабылданбайды. Егер плагиат жарияланғаннан кейін табылса, "**Теріске шығару**" бөлімінде көрсетілген ережелер қолданылады.

Мүдделер қақтығысы

Барлық мүдделер қақтығысы (қаржылық, жеке, академиялық және/немесе идеологиялық) жіберілген кезде жариялануы керек. Егер қақтығыстар болмаса, авторлар бұл туралы айтуы керек. Айта кету керек, редакторлар мен рецензенттер кез-келген мүдделер қақтығысын шешуге жауапты.

Журнал мүдделер қақтығысын жарияламаудың келесі сценарийлері үшін соре блок-схемаларын ұстанады:

- Рецензент ұсынылған қолжазбада ашылмаған мүдделер қақтығысына күдіктенгенде ([When a reviewer suspects undisclosed conflict of interest in a submitted manuscript](#))
- Оқырман жарияланған мақалада ашылмаған мүдделер қақтығысына күдіктенгенде ([When a reader suspects undisclosed conflict of interest in a published article](#))

Түзетулер, алаңдаушылық білдіру және теріске шығару

Этика немесе адалдық мәселелеріне қатысты мәселелерді шешу үшін журнал ICMJE және COPE нұсқауларын орындайды. Осыған сәйкес, WKMJ жарияланғаннан кейін хабарламалардың үш түрін жариялайды: түзетулер, алаңдаушылық білдіру және теріске шығару.

Түзетулер

Егер қателер шамалы болса және ұсынылған зерттеудің нәтижелерін немесе қорытындысын өзгертпесе, түзетулер енгізіледі. Егер автор қате жібергенін анықтаса, журнал түзету жариялайды, ал журналдың редакциясы қате жіберді деп анықтаса, олар түзетуді жариялайды.

Түзетулер (Corrigenda) және қателер (Errata) DOI тағайындалады және түпнұсқа мақалалармен байланыстырылады.

Алаңдаушылық білдіру (АБ)

Егер журналдың бас редакторы жарияланған мақаланың адалдығы мен сатылмайтындығына күмәнданса, алаңдаушылық білдіруді жариялайды. АБ pdf форматында түпнұсқа мақалаға сілтеме жасай отырып, түзетуге ұксас түрде жарияланады. АБ жарияланғаннан кейін мақала түзетілуі немесе кері қайтарылуы мүмкін.

Теріске шығару

WKMJ COPE-дің теріске шығару бойынша ұсыныстарын ([COPE's Retraction Guidelines](#)) орындайды. Осылайша, кері байланыс келесі жағдайларда қарастырылуы мүмкін:

- Елеулі байқаусызда қате (есептеулерде қате есептеу немесе эксперимент қателігі) авторлардың нәтижелерін немесе тұжырымдарын жарамсыз етеді.
- Жалған немесе жасанды деректер немесе басқа да заңсыз әрекеттер
- Сандарды немесе кескіндерді манипуляциялау
- Плагиат
- Авторлық құқықты бұзу
- Артық жариялау: нәтижелерді тиісті авторлық немесе рұқсатсыз басқа жерде жариялау
- Зерттеу жүргізу кезінде этикалық емес зерттеу тәжірибелерін қолдану
- Ашылмаған және нәтижелерге немесе олардың түсіндірілуіне әсер етуі мүмкін деп саналатын негізгі бәсекелес қызығушылықты анықтау

Ерекше жағдайларда журнал мақаланы өз веб-сайтынан жоя алады. Мұндай оқиғаларға сот бұйрығы, құпиялылықты бұзу, жеке адамға немесе жалпы жұртшылыққа қауіп төндіретін және жала жабу сияқты заңды міндеттемелер кіреді.

Шағымдарды қарау рәсімі

WKMJ шағымдар мен дауларды қарау үшін жариялау этикасы комитеті (COPE) ([Committee on Publication Ethics \(COPE\) to Manage Complaints and Disputes](#)) ұсынған нұсқауларға ([guidelines](#)) сүйенеді. Шағым және/немесе дау туындаған жағдайда олар мына мекенжайға жіберілуі мүмкін publishing@knowledgee.com.

Жазбаның тұтастығы

WKMJ өзінің барлық метадеректерін, соның ішінде мақала атауларын, авторлық ақпаратты, көлемін, шығарылымдары мен бет нөмірлерін және т.б. Журнал метадеректердің юрисдикциядағы барлық адамдарға елдің заңнамасын бұзбай және географиялық, тілдік немесе мәдени әртүрлілікке сәйкес зерттеу мазмұнын өзгертпестен қол жетімді болуын қамтамасыз етеді. Журналға жариялау жазбасын қандай да бір жолмен өзгерту қажет болған жағдайда, теріске шығарылған немесе түзетілген жағдайда, WKMJ индекстеуді және Ақпаратқа қол жетімділікті мүмкіндігінше сақтайды.

Журнал маркетингке бірдей принциптерді қолданады және мақаланың академиялық беделін өзінің маркетингтік қызметінде өзгертпейді немесе басқармайды.

Құпиялылық туралы мәлімдеме

Осы журнал сайтында енгізілген атаулар мен электрондық пошта мекенжайлары осы журналдың мәлімделген мақсаттары үшін пайдаланылады.

Жарияланғаннан кейін барлық авторлар жарияланымның мазмұны туралы хабарлама алу үшін автоматты түрде тіркеледі. Хабарламаларды алуды тоқтату үшін авторлар электрондық поштада көрсетілген сілтемені басу арқылы жазылымнан бас тарта алады.

Бұл электрондық пошта мекенжайлары басқа тарапқа қол жетімді болмайды.